

Ildsjæle og fællesskaber, der går nye veje

9 inspirerende historier fra lokale ildsjæle med
værdifulde tips til alle der vil styrke foreninger,
fællesskaber og lokalsamfund.

INSPIRATIONSKATALOG FRA

TrygFonden

PRAXIS

STYRK DIN FORENING

Indhold

Foreningsdanmark og ildsjæle gør en kæmpe forskel hver dag!	s. 3
24 Timer Ved Havet: En tilbagevendende begivenhed, der samler Sæby	s. 4
Aktiv Timring: Når en landsby gentænker fællesskab og skaber nye traditioner	s. 6
Husum Summer: Visionære naboer skaber nyt samlingspunkt i bydelen	s. 10
Ringkøbing Ungehus: Otte års tålmodighed, samarbejde og stædighed	s. 12
Samlingshuset: Fire selvstændige foreninger med ét fælles hus	s. 14
Sammen om Skærbæk: Når en fragmenteret by finder fællesskabet	s. 16
Støttegruppen for Bevægelsespark Remisen i Gilleleje: Da politisk opbakning blev nøglen til forandring	s. 18
Wonderland: Fra faldefærdigt mejeri til levende kulturfællesskab på Lolland	s. 21
Åben Skolestue: Nye traditioner, der løfter lokalsamfundet	s. 24
Hvad er PRAXIS?	s. 27

TrygFonden
PRAXIS
STYRK DIN FORENING

Ildsjæle og lokale
foreninger, der lykkes.
PRAXIS 2025 støttet af TrygFonden.

Tekst og redaktion
Ruth Gøjsen, Mattias Friis Jørgensen
og Stine Skot fra Democracy x

Grafisk Design
Simon Packness
+ Grafiskafdeling.dk

Forsidefoto:
Anita Marinussen

Hvis ikke andet er nævnt
tilhører fotos bragt i inspirations-
artikler de nævnte fællesskaber,
foreninger og aktiviteter og
bruges med deres tilladelse.

Foreningsdanmark og ildsjæle gør en kæmpe forskel hver dag!

Vi kender alle sammen fortællingen om afviklingen af landsbysamfundene, at den lokale købmand og skole lukker, og at der derfor ikke længere er naturlige mødesteder og liv. Vi kender måske også alle sammen fortællingerne om, at sammenhold og naboskab i de større byer forsvinder, at vi slet ikke kender dem, vi bor tættest på, og ikke engang hilser på hinanden.

Men kender vi også alle fortællingerne om almindelige danskere, der griber i egen barm og gør noget ved det?

I PRAXIS klæder vi foreninger på til at få flere til at tage lederskab på sig ved at arbejde med organiseringsværktøjer. I 2025 har vi ønsket at give et modsvar til de gamle fortællinger og give mikrofonen til et udvalg af de frivillige, der har set et behov i deres by, hos sig selv eller har fået en idé, de ikke kunne slippe, og følt sig kaldet til at gøre noget.

Her i kataloget kan du læse ni fantastiske fortællinger og måske blive inspireret til, hvordan du selv kan tage fat i lignende udfordringer i din forening eller dit lokalsamfund. Vi håber du vil nyde at læse med.

Du kan også!

Måske sidder du selv med idéer til, hvordan dit lokalsamfund kan blive et bedre sted at være. For at komme i gang kan du starte med at overveje disse **tre centrale ledelsesgreb**, der er gode at have med sig, når man vil have flere med:

1. **Relationer** – ved jeg, hvorfor folk er her?
2. **Fortælling** – deler vi forståelsen af, hvad vi skal?
3. **Struktur** – er roller, ansvar og opgaver tydelige?

De tre elementer er fundamentet for at kunne gøre noget større. Uden dem falder projekter sammen, uanset hvor gode idéerne er. Brug eventuelt denne tjekliste for at komme videre med din idé:

- ▶ Spørg: Er det mest mig, der synes at idéen er god?
- ▶ Tag en-til-en møder.
- ▶ Lyt til fortællingerne i dit område
- ▶ Skab fælles mål.
- ▶ Få rollerne på plads.

Vi håber du efter at have læst de ni historier føler dig opmuntret til selv at gå i gang. Mangler du værktøjer og yderligere inspiration, så besøg <https://www.praxisnetvaerk.dk/materialer>, hvor du kan finde et udvalg af oplæg og præsentationer, som vi har arbejdet med i PRAXIS.

Rigtig god læselyst!

24 Timer Ved Havet: En tilbagevendende begivenhed, der samler Sæby

*Et døgn med løb, fællesskab og oplevelser
– skabt af lokale ildsjæle*

Hvert år forvandles Sæby, når 24 Timer Ved Havet løber af stablen. Et døgn fyldt med motion, musik, traditioner og liv langs vandet – og masser af fællesskab. Siden 2012 har begivenheden samlet masser af mennesker, ca. 750 løbere årligt og mange tilskuere.

Bag løbet står otte lokale ildsjæle, der har skabt en begivenhed, som både styrker fællesskabet og løfter byen. Rune, som er en af initiativtagerne, beskriver gruppen af ildsjæle med et kærligt skævt smil:

“Vi er en flok lokale tosser, der elsker vores by og gerne vil vise den frem. Hele løbet udspringer af et ønske om at skabe en tilbagevendende begivenhed, der trækker folk til Sæby – og som giver noget tilbage til byen, butikker, restauranter og foreningerne her.”

24 Timer Ved Havet er et løb, som er drevet af frivillighed, og de penge, der tjenes undervejs, går tilbage til de foreninger, som hjælper til. Samtidig skaber den årlige begivenhed også liv og aktivitet i byen, hvor de lokale erhvervsdrivende også mærker det på omsætningen. Både restauranter og butikker får gæster, som på baggrund af deres positive oplevelse også får lyst til at besøge Sæby igen:

“Når vi møder folk senere på året, og de er på sommerferie i Sæby, fordi de oplevede byen til løbet, så giver det hele mening.” fortæller Rune. 24 Timer Ved Havet er skabt til både motionister og hardcore ultraløbere, så deltagergruppen er meget bred. Gennem flere år har løbet også fået tildelt rollen vært for DM i 24-timers løb af Dansk Atletik Forbund. Ca. 125 af de i alt 750 deltagere er 24-timers løbere. Resten er alt fra familiehold til firmahold, som løber på skift.

Mere end bare et løb

For deltagerne er det mere end et løb. Det er et døgn med fællesskab, underholdning og oplevelser. Det er lige fra gimmicks undervejs på ruten, underholdning fra lokale aktører til telte, grill og socialt samvær på en stor fællesplæne: *“Det er lidt som en udvidet udgave af DHL – bare over 24 timer. Folk slår telte op, hygger, løber, sover lidt, og har et helt døgn sammen.”* fortæller Rune, som også fortæller om en helt særlig tradition; nemlig trompetisten, som spiller solen ned om aftenen og op igen tidligt næste morgen – præcis som det også gøres på havnen i Sæby hele sommeren: *“Når trompetisten står i klitten og spiller, går tiden helt i stå. Det rører folk, især dem der ikke kender traditionen.”*

At komme fra idé til handling

Idéen opstod hos Rune under en løbetur, ikke mindst som respons på, at byen manglede tilbagevendende begivenheder: *“Jeg var ude og løbe og så for mig, at der kunne ske noget stort lige der. Og så nævnte jeg det tilfældigt for en sygeplejerske – en af de lokale ildsjæle. Hun sagde: Det laver vi sammen. Og så var vi i gang.”* Og det med at gøre det sammen er en helt afgørende komponent i 24 Timer Ved Havets succes. Rune fremhæver, at den vigtigste nøgle til succes er én ting: menneskene: *“Det handler ikke om, hvem folk er, eller hvad de laver i deres daglige virke. Det vigtige er, om de har hjertet på det rigtige sted.”* Med den overskrift, og det at ville det bedste for Sæby, har gruppen udviklet sig over årene. Nye frivillige er blevet en del af holdet gennem både Runes og andre ildsjæles netværk: *“En kunde sagde engang: ‘Hvis du skal finde én, der kan løfte noget, så find én, der i forvejen har travlt.’ Han havde ret. Ildsjæle får ting til at ske.”*

Bump på vejen

Som i alle andre initiativer møder de selvfølgelig også bump på vejen i 24 Timer Ved Havet, og her peger Rune særligt på det store ressourceforbrug af både tid og kræfter, som det koster at drive et døgnløb år efter år: *“Man kan da godt tænke: Nu har jeg gjort mit. Det tager jo tid at forberede, stille op og pille ned ... men ... Så snart vi står der kl. 12 lørdag, når starten går, så er det det hele værd. Så er jeg klar igen næste år.”* Så når Rune år efter år tager en tårn mere, så handler det også om, at det betyder noget for ham og de andre at gøre en forskel og skabe noget: *“Det, der gør os glade, er at gøre noget for andre. Ja, der er bump på vejen. Men når man står der og kan se, at folk er glade, og at man har skabt noget – så er det det hele værd.”*

FAKTA:

- **Tovholder:** Rune
- **Hvor:** Sæby, Frederikshavn Kommune
- **Deltagere:** Ca. 750 løbere årligt + mange tilskuere
- **Opstart:** 2012

Aktiv Timring: Når en landsby gentænker fællesskab og skaber nye traditioner

Med en modig fusion og en fleksibel organisations-model har Aktiv Timring forvandlet en lille landsby til et sted, hvor idéer spirer, fællesskaber vokser og traditioner genskabes.

I 2017 stod flere foreninger i Timring over for lukning. Idrætsforeningerne kunne ikke længere finde bestyrelses-medlemmer, og også borgerforeningen havde svært ved at engagere nok hænder. Samtidig var der bekymring for landsbyens hal, et selvejende sportscenter, som risikerede at miste sin betydning, hvis foreningslivet brød sammen. Derfor tog byen et stort og modigt skridt: **De fusionerede alle foreninger til én samlet enhed: Aktiv Timring.** Formålet var klart: at sikre liv i hallen, tiltrække nye borgere, fastholde skolen og gøre Timring til et sted, hvor fællesskab ikke bare er en tradition, men en motor.

Et borgermøde, der tændte en gnist

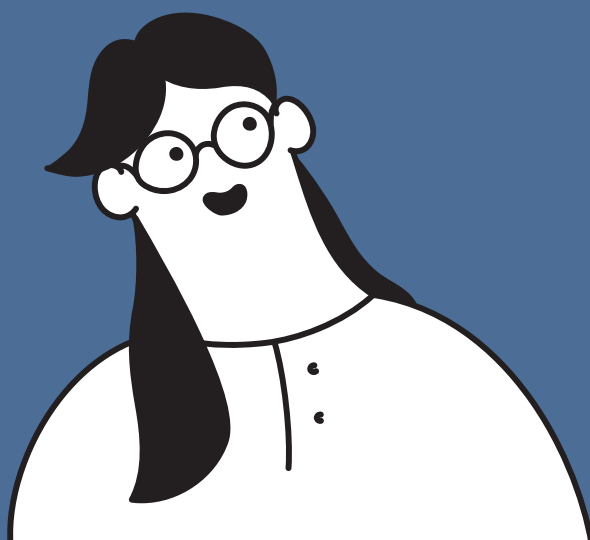
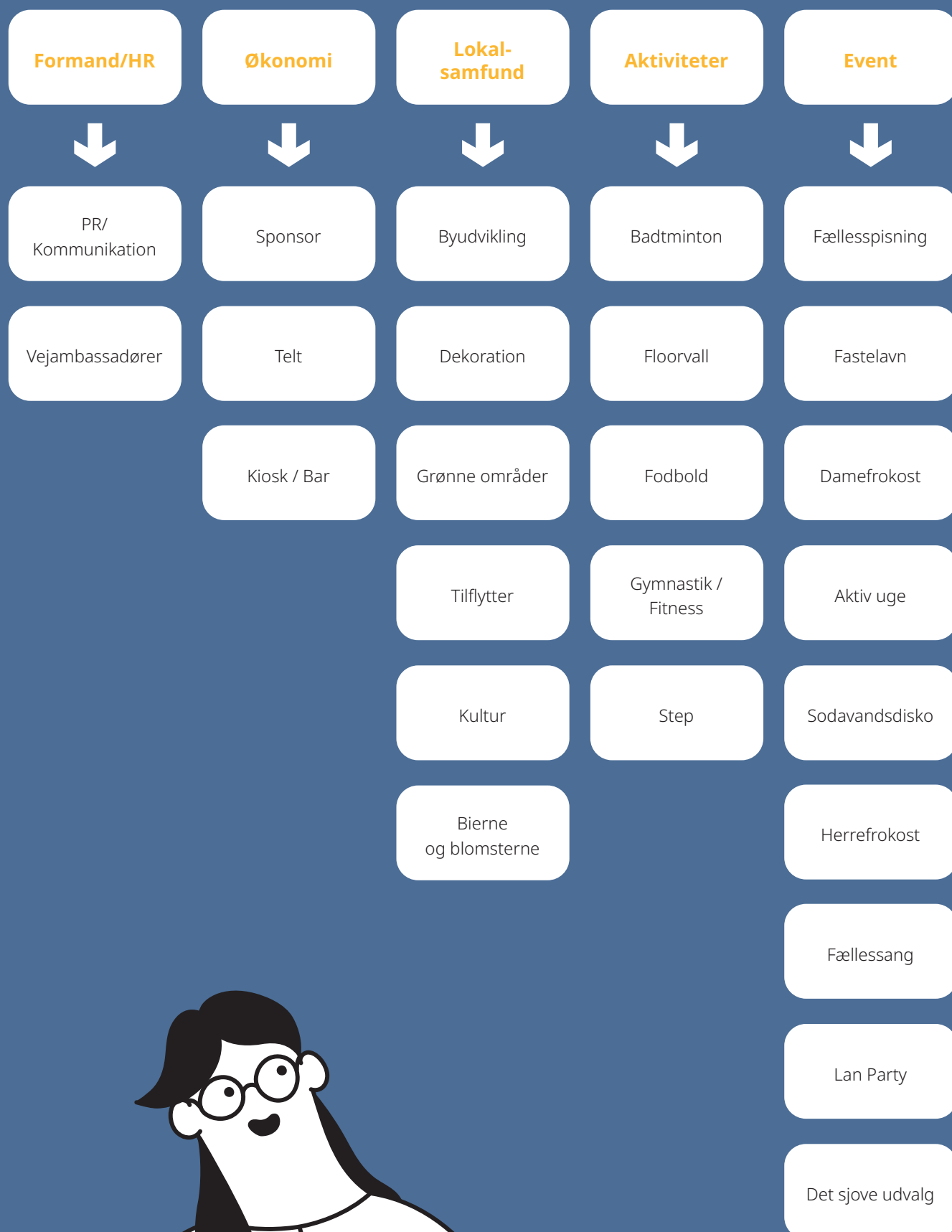
Da fusionen blev foreslået, var der ikke enighed. Nogle var skeptiske – som Tina, der sad i håndboldbestyrelsen: "Vi havde ingen problemer. Hvorfor lave om på noget, der fungerer?"

Men et stort borgermøde ændrede stemningen. Her blev idéerne luftet frit, ingen forslag var for små eller for store, og processen var tydelig, gennemarbejdet og seriøs. Det skabte opbakning, energi og tro på, at Timring kunne noget større – hvis man gjorde det sammen. Jeanette, der dengang var formand for skolebestyrelsen, husker det sådan: "Jeg kunne mærke gnisten. Det var den rigtige vej. Der var virkelig tanke og knofedt bag."

En fleksibel organisering, der gør plads til idéerne

En af Aktiv Timrings største styrker er strukturen. Der er 45 underudvalg, der kan opstå og lukke igen efter behov. Hvis en borger kommer med en idé – jumping fitness, et kulturarrangement, et nyt hold eller en ny tradition – så hjælper hovedbestyrelsen med rammer, markedsføring og frivillige. Men initiativtagerne skal selv drive det: "Det gør det smidigt. Idéerne bæres af dem, der brænder," fortæller Tina og Jeanette, som i dag er en del af hovedbestyrelsen. "Der er ikke noget krav om flerårigt engagement, ingen tung proces og ingen risiko for at 'sidde fast'. Derfor tør folk sige ja." ➔

Hovedbestyrelsen i Aktiv Timring

På den måde er 45 underudvalg blevet til reelle fællesskaber med over 200 aktive frivillige. Og jumping fitness er et af de gode eksempler: Her kom en borger med idéen, og på få uger blev der dannet et lille udvalg og Aktiv Timring investerede i trampoliner: *"Vi satsede – og det gav pote. Trampolinerne har nærmest været slidt ned."* Tina og Jeanette fortæller, at det samme skete med et nyt stephold, hvor efterspørgslen eksploderede, ventelisten voksede, og foreningerne måtte købe ekstra stepbrætter for at imødekomme interessen. Tina og Jeanette beskriver tempo og vilighed til investering som afgørende komponenter for Aktiv Timrings succes: *"Det har skabt et miljø, hvor folk både prøver nyt og føler sig trygge ved at fejle."* For at sikre tempo og smidige arbejdsgange er hovedbestyrelsesmøderne strukturerede, så alle udvalg kan komme forbi samme aften. Før mødet er der *"fælles kaffe"*, hvor udvalg og bestyrelse mødes på kryds og tværs: *"Det sparer tid og styrker relationerne – og gør samarbejdet til noget, man faktisk glæder sig til."*

Nye traditioner, der samler hele byen

I Aktiv Timring arbejder de bevidst på at skabe traditioner, der samler hele landsbyen – uanset alder, baggrund eller interesse. Et af de stærkeste eksempler er kulturarrangementerne, hvor byens syv nationaliteter spiller en central rolle. Sammen med skolen arrangerede de en hel dag med kultur, mad og aktiviteter, der resulterede i en aften med gratis street food og over 400 deltagere: *"Der kom folk, vi normalt aldrig ser i hallen. Det var så fedt."* fortæller Tina og Jeanette, som også remser en række andre nye traditioner op; lokal-dysten, fællesspisninger, flaghejsninger, fastelavn, halloween, damefrokost og musikarrangementer. Der opstår løbende nye formater, og de udvikles i tæt samarbejde med skolen, kirken, daginstitutioner og lokale virksomheder.

Byens største styrke: mangfoldighed og fællesskab

Mange arrangementer i Timring tiltrækker et langt bredere publikum end de klassiske idrætsaktiviteter. Det gælder især de sociale og kulturelle events, som når Luftens Helte-komponisterne kommer og optræder gratis – eller når landsbyen samler ind til velgørende formål: *"Det mest fantastiske er, når vi rammer nogle, der ellers ikke kommer i hallen."* Tina og Jeanette beskriver, hvordan de lykkes med at samle bredt: *"Her mødes barnevogne, rollatorer, nytillflyttere, gamle kendinge, børnefamilier og dem, der bare vil være med til noget hyggeligt."*

At vække folk efter en coronapause

Som mange andre oplevede Aktiv Timring, at corona skabte en ny passivitet, og at det kræver noget at lokke

folk tilbage til fællesskabet: *"Nogle kommer stadig ikke ud af deres små huler."* Derfor fortæller Tina og Jeanette også om hele tiden at forsøge at tænke nyt, teste formater, men også spørger borgerne direkte: *"Hvad skal der til for, at I kommer? Det kræver både mod og vedholdenhed."*

At rekruttere frivillige: Man skal prikke – og gøre det rigtigt

Et vigtigt værktøj til at få flere til at deltage har været den personlige invitation – prik på skulderen. Ikke mails eller opslag: *"Vi har næsten altid succes, når vi prikker nogen direkte."* Tina og Jeanette fortæller, at de også arbejder strategisk med at rekruttere yngre kræfter og tilflyttere ind i bestyrelsen. For at skabe bredde, men også for at sikre, at de kender hele byen.

Det lange seje træk: Det skal være gennemtænkt og forankret

Skabelsen af Aktiv Timring har taget tid, og når Tina og Jeanette tænker tilbage, så kan de se, at det store arbejde der blev lavet med både proces og forberedelse var afgørende. Med hjælp fra DGI Vest blev der lavet både SWOT-analyse, dialoger og borgerinddragelse, og konklusionen er klar: *"Man må ikke springe grundarbejdet over. Vi skulle ikke bare lave en forening – vi skulle lave noget, der kunne holde på den lange bane."* Det kræver tålmodighed, knofedt og stærke relationer, som ønsker det bedste for området. I dag står Aktiv Timring med en mangfoldig projektportefølje, hvor der løbende kommer nyt til, lige fra "Frostival", en ny indendørs vinter-musikfestival til "Det kræver en landsby", et samarbejde med Herning Kommune og et nabosogn, som skal styrke trivsel hos børn og unge gennem nye partnerskaber mellem skole, institutioner, foreninger og erhvervsliv. Projektet har modtaget 3,4 mio. kr. over tre år samt 500.000 kr. fra Gammel Skanderborg Fonden – og har allerede vakt interesse på Christiansborg.

FAKTA:

- **Hovedaktivitet:** en fusioneret forening med sport, kultur og lokalsamfundsaktiviteter gennem 45 underudvalg
- **Hvor:** Timring-Tiphede Sogne, Herning Kommune
- **Kerneaktive:** fem i hovedbestyrelsen
- **Aktive:** ca. 200 fordelt på 45 underudvalg
- **Medlemmer:** omkring 500
- **Stiftet gennem fusion:** 2017

Husum Summer: Visionære naboer skaber nyt samlingspunkt i bydelen

*Et lokalt initiativ skaber liv, fællesskab
og nye forbindelser i Husum*

Et kvarter uden samlingssted – og to ildsjæle, der ikke ville lade det blive ved det

Husum er en bydel med masser af potentiale, men uden et fælles mødested. Brønshøj og Tingbjerg har livlige kulturhuse – men i Husum var der hverken café, kultursted eller opholdsrum, hvor beboerne kunne mødes på tværs. To naboer, Nina og Litte – som både er veninder og stærke samarbejdspartnere – besluttede, at *sådan behøver det ikke være*. Den ene er vokset op med frivillighed, den anden nørder lokalplaner, og sammen gik de ud ad døren for at skabe det, der skulle blive **Husum Summer**.

Drømmen begyndte egentlig beskedent: De to naboer ville puste liv i den lille café i Husum Boldklubs klubhus. Men da mulighederne her viste sig begrænsede, flyttede

ambitionerne sig. "Hvis der ikke findes et sted at mødes, må vi skabe det selv," fortæller de.

Fra loppemarked til stor fællesskabsdag

Den allerførste idé var at lave et lille loppemarked i Husumparken, men da Nina og Litte opdagede, at de kunne søge økonomisk støtte ved deres lokaludvalg, voksede ambitionerne hurtigt. Husum Boldklub blev deres primære samarbejdspartner og de lagde faciliteter og frivillige kræfter til og solgte blandt andet mad- og drikkevarer på dagen, og med styr på basis og praktikaliteter kunne Litte og Nina have fokus på at bygge programmet, skabe æstetikken og forme den fælles vision.

I dag er Husum Summer blevet et af bydelens største årlige højdepunkter med masser af loppestande, workshops, teater, musik og kunst. Med aktiviteter fra rollespil til fællessang, og med deltagelse fra blandt andet kirken, biblioteket og lokale institutioner. Der deltager ca. 1500, og der er op mod 100 frivillige. Alt sammen baseret på én grundtanke: **Det skal være lokalt, tilgængeligt og for alle generationer.**

At skabe ringe i vandet

Det vigtigste problem, Nina og Litte ville løse, var fraværet af et fælles sted og mangel på møder mellem naboer. Husum Summer skulle ændre det, og det er de lykkedes med: *"Husumparken, der tidligere kun blev brugt til fodbold og hundeluftning og i de sene aften timer var utryk at færdes i er nu fyldt med liv, i hvert fald én dag om året – og med voksende effekt resten af året. Flere familier, unge, ældre og naboer har fået øje på området og på hinanden. Det har styrket både tryghed og fællesskab,"* fortæller Litte.

At mobilisere et helt lokalområde

De to kvinder har lagt enorme kræfter i kontakten til det lokale foreningsliv. De har ringet, opsøgt, besøgt, spurgt og inviteret – med en helt særlig tilgang: *"Vi går hellere ud og møder folk fysisk end at sende en mail. Det gør alting nemmere,"* fortæller Nina. På den måde har Nina og Litte skabt mange relationer, som gør, at gadeplansmedarbejdere har leveret hjemmelavede kegler, biblioteket har stillet op med aktiviteter, og skoler og børnehaver har lavet pynt og tegninger. Kunstnere har holdt workshops. Foreninger har fået et udstillingsvindue – og nye medlemmer. Der er en ting, der binder de mange aktører sammen: *"Fælles for dem alle er, at de er lokale. Det er et ufravigeligt princip,"* siger Litte.

Et stærkt, men sårbart samarbejde

Kernen bag Husum Summer er lille – den består kun af Nina og Litte. Det giver både fleksibilitet og sårbarhed. Selvom mange spørger, hvorfor gruppen ikke åbnes op, holder de fast: *"Hvis vi bliver for mange, risikerer vi at smuldre. Lige nu fungerer vi, fordi vi lykkes med at forene både venskab og et stærkt partnerskab, og det er en af vores helt store drivkræfter,"* siger Litte. Det at være en lille tæt kerne gør også, at de lettere kan bygge det, der måske på papiret kan ligne umage partnerskaber. Som f.eks. partnerskabet med boldklubben, som Nina fortæller er tæt og værdifuldt, på trods af forskelle i præferencer og kompetencer.

"Husum Boldklub og vi kommer to vidt forskellige steder fra og med meget forskellige kompetencer, men det til trods har vi fundet en model, hvor alle gør det, de er bedst til."

Stolthed og Husum på landkortet

I 2025 vandt Husum Summer Brønshøj-Husum Bydelspris for at have sat området på landkortet og skabt opmærksomhed om et sted, der ellers ofte blev glemt. Det at blive indstillet af flere borgere – og valgt af lokaludvalget – gjorde dem "utroligt glade", og understreger netop det stærke lokale tilhørsforhold, som er så afgørende for Nina og Litte.

Alt begynder med at gøre noget

Når Nina og Litte bliver spurgt om hvad, deres vigtigste råd er til nogen, der drømmer om at gøre noget lignende, er det enkelt: *"Gør det. Lad være med at lave den perfekte plan. Gå i gang. Brug de ressourcer, der allerede findes omkring jer. Man behøver ikke eje det hele selv,"* siger Litte. Makkerparret oplever, at lokalområdet har taget imod dem med åbne arme, netop fordi de ikke kom med krav, men med ønsker om at skabe noget godt sammen til det fælles bedste for lokalområdet.

De næste skridt

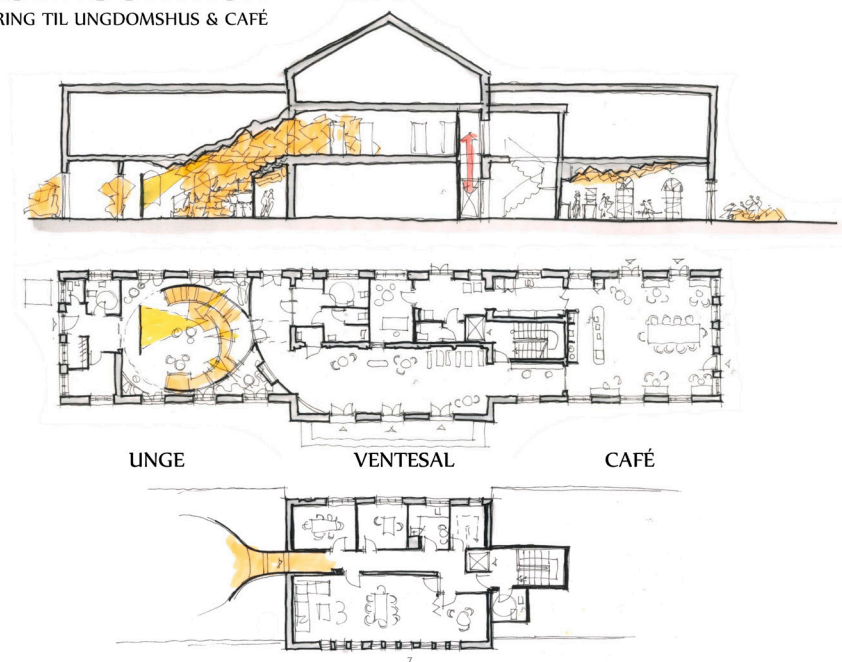
Planerne for 2026 er allerede i støbeskeen og Nina og Litte har netop fået besked om, at der igen er midler til at afholde arrangementet næste år. Målet er ikke at vokse for enhver pris, men at blive bedre og fortsat holde fast i den lokale forankring. Drømmen om en café og noget der skaber liv og fællesskab i hverdagen, lever stadig som visionen om et samlingspunkt året rundt.

FAKTA:

- **Hvor:** Husum, Brønshøj-Husum, København
- **Kerneaktive:** 2 ildsjæle
+ samarbejde med Husum Boldklub
- **Frivillige:** 75–100 på dagen
- **Deltagere:** Ca. 1.500
- **Startet:** 2024

RINGKØBING STATION

KONVERTERING TIL UNGDOMSHUS & CAFÉ

Ringkøbing Ungehus: otte års tålmodighed, samarbejde og stædighed

Hvordan et borgerinitiativ, et ungeråd og en fredet stationsbygning blev starten på et ungehus – og en fortælling om vedholdenhed

Det begyndte med 250 borgere og en idé til byen. Ringkøbing Udviklingsforum opstod i 2018 efter et stort borgerinitiativ, hvor 250 lokale arbejdede med idéer til at udvikle byen. En af deltagerne var Hans Christian, der meldte sig som frivillig og i dag er formand. Forummet arbejder bredt med byudvikling, og fra starten har unge været en fast del af arbejdet. Formanden for Ungerådet sidder derfor altid med i Udviklingsforum, og det har de sidste par år været Anton, der går i 3.g.

Fra idé til ungehus på Ringkøbing Station

En henvendelse fra DSB i 2018 blev startskuddet til et konkret projekt: Hvad kunne stationen bruges til? Svaret blev hurtigt klart. Byen manglede et sted for unge. Ungerådet var med fra første dag, og gymnasieeleverne fra Ringkøbing Gymnasium blev drivkraften i udviklingen. Det lykke-

des at skaffe 1,6 mio. kr. fra en lokal fond, og derfor blev arbejdsgruppen omdannet til en egentlig organisation: "Stationen", en selvejende institution, der skulle etablere et ungehus på stationen.

Projektets formål var tydeligt: At skabe et attraktivt ungehus for unge mellem 15 og 23 år. Et sted, hvor der ikke kun er et diskotek eller ungdomsskole-aktiviteter. Et sted, unge selv er med til at forme. "Det, jeg håber på," siger Anton, "er, at man ligesom kan skabe en kultur omkring det, sådan at det bliver der, hvor man går hen, hvis man har lyst til at sidde et andet sted end derhjemme med sine venner i stedet for at gå ned i byen."

Bestyrelsen tæller i dag otte-ni personer med Hans Christian som formand og Anton som næstformand.

Hvordan hænger foreningerne sammen?

Ringkøbing Udviklingsforum er en selvejende forening med kommunalt tilskud, og Stationen er en selvejende

institution med eget formål og egen bestyrelse. Der er tæt samarbejde, men kun én person går igen i bestyrelserne: Hans Christian.

Udviklingsforum er fortsat stærkt engageret og bidrager, når der er brug for det.

Udviklingsforum er ét af fem udviklingsfora i kommunen, som hver får 200.000 kr. årligt. Midler, der ofte mangedobles gennem fondsstøtte. Forummet indgår i den større organisation Byforum sammen med viceborgmesteren og landdistriktsrådet.

Intet stort projekt uden store bump

Projektet har været otte år undervejs, og det har været otte år med bump på vejen i alle størrelser. Tre af de store bump kommer fra rammer og lovændringer

1: Myndighedsbøvl og lovændringer

En lovændring i 2020 flyttede brandgodkendelser fra kommuner til private konsulenter. Pludselig skulle projektet vente et år blot på brandmyndigheden. Hele myndighedsprocessen trak de første år ud.

2: Stationsbygningen er fredet

Slots- og Kulturstyrelsen kom ind over – og samarbejdet var svært. Man måtte endda skifte arkitektfirma undervejs. Først efter flere år kom godkendelserne på plads.

3: To bygherrer på samme bygning

Stationen er ejet af DSB. Selvom Stationen havde rejst 4,6 mio. kr. til ombygningen, kom DSB senere med en pulje på 10 mio. kr. – men kun hvis DSB selv stod for byggeriet. Det betød, at Stationens egne håndværkere måtte stoppe, og DSB overtog første etape. Stationen kan først rykke ind i 2026.

Hvordan holder man projektet i live i otte år?

"Selvom stationsbygningen har været lukket i perioder, har de unge fortsat haft midlertidige lokaler i byen. Det har betydet alt for at holde energien oppe og sikre, at ungehus-idéen ikke døde, mens byggeriet trak ud," fortæller Hans Christian. Ungerådets formænd har løbende siddet i bestyrelsen, og selvom det primært har været gymnasieelever, har samarbejdet med både det lokale og Det Kristne Gymnasium været stærkt.

En af de store udfordringer: Der er langt flere unge end dem på gymnasierne

Drømmen er et ungehus for alle unge i kommunen. Indtil de får et færdigt fysisk sted, er det dog svært at engagere

fx lærlinge og unge uden for gymnasiet. *"Planen er at tage fat i virksomheder med mange unge, som fx Meny i Søndervig, når huset står klar,"* fortæller Hans Christian. Anton mener også, at man kan få flere med ved at arbejde sammen med andre aktive som for eksempel fodboldforeningen, *"når der kommer en ny ind, så trækker de nogle nye med, og så kan det gro der fra, så det handler også meget om at trække på sine relationer."*

De næste skridt:

Lige nu bygger DSB om. Stationens bestyrelse forsøger at følge processen tæt, så de kan overtage byggeriet i foråret 2026 og færdiggøre det sidste selv.

Der er stadig usikkerhed om, hvad DSB efterlader færdigt – og hvad bestyrelsen selv må gøre. Det afklares i bestyrelsesmøderne netop nu.

De afgørende erfaringer

Når Hans Christian tænker tilbage, så er der to erfaringer, som har været afgørende for, at de står, hvor de gør i dag: *"Vedholdenhed og stædighed. Projektet har rykket sig frem ved at tage én udfordring ad gangen. Som at spise en elefant – en bid ad gangen."* En anden erfaring, Hans Christian peger på, er hans egen erhvervserfaring som både kommunaldirektør og amtsdirektør: *"Det har været altafgørende for at kunne navigere i samarbejdet med kommunen, DSB, myndigheder og fonde."* Det er også noget, Anton har lært meget af: *"Jeg synes det her lidt bureaukratiske spil, de her forhandlingsprocesser er virkelig, virkelig spændende og enormt interessante at følge med i. Hans Christian kan sidde til de her forhandlinger og tale om de her aftaledokumenter, som har han ikke lavet andet i de sidste par år end at sætte sig ind i dem. Dét har helt sikkert været en enorm stor læringsproces at se en erfaren herre inden for lige præcis det her område gøre sit arbejde."*

Ud over de to vigtige erfaringer, så er der en række ting, som Hans Christian også ser på med stolthed: at projektet har overlevet otte års ventetid, at energien blandt de unge er bevaret, at samarbejdet med gymnasierne er stærkt, og bestyrelsen er stort set intakt efter otte år: *"Fælles for os alle er troen på, at projektet lykkes – at Ringkøbing om få år får et ungehus, der har været værd at vente på."* Hans Christian tilføjer: *"Indvielsen er jo udskudt flere gange – senest i forbindelse med banens 150-årsjubilæum."*

Til gengæld har projektet sikret sig en særlig gæst: Anders Agger, tidligere Ringkøbing-dreng, har sagt ja til at holde indvielsestalen. *"Og når huset står klar, bliver det indviet med pomp og pragt,"* siger Hans Christian.

Samlingshuset: fire selvstændige foreninger med ét fælles hus

I Øster Brønderslev, en by med omkring 1.000 indbyggere, står Samlingshuset i dag som et levende centrum for idræt, fællesskab, arrangementer og kirkeliv. Men huset er også resultatet af en lang og krævende proces, hvor fire selvstændige foreninger besluttede sig for at gå sammen om at skabe ét fælles sted; Idrætsforeningen, Østsidehallen, Borgerforeningen og Menighedsrådene. Birgit, som i dag er formand for Samlingshusets bestyrelse, og Per, som var med til at sikre økonomien ved fundraising, har begge været med helt fra begyndelsen.

En by, hvor alt trængte til forandring

Idéen om et fælles samlingshus er ikke ny. Da de første tanker blev rejst allerede i starten af 00'erne, var byen ikke klar. Men som årene gik, ændrede situationen sig, og behovet voksede. Idrætsforeningens cafeteria var nedslidt, menighedsrådene konstaterede, at konfirmandlokaler var ramt af skimmelsvamp. Borgerforeningens gamle samlingshus fra 1904 havde svært ved at skabe økonomien til de behov, huset havde. Kort sagt stod alle foreninger med bygninger, som var udtjente, og det satte to streger under en fælles erkendelse, fortæller Per: *"Vi kan ikke løfte det alene."* Birgit fortæller, at det var den erkendelse, der åbnede døren til et samarbejde: *"Det var et reelt behov. Ikke et projekt for projektets skyld. Alle stod og manglede noget, og vi vidste, at hvis vi gjorde det sammen, kunne vi både skaffe penge og skabe noget bedre."*

Ved at bygge nyt Samlingshus sammen med den eksisterende idrætshal, der også er bygget og senere udvidet gennem helt lokalt samarbejde, forenedes 4 foreningers kræfter og faciliteter.

Et samarbejde, der holdt selv, når det var svært

Birgit fremhæver særligt samarbejdet mellem de fire formænd som afgørende for, at projektet lykkedes: *"Det er noget af det, jeg er mest stolt af. At vi kunne stå last og brast – også når folk var uenige, og når nostalgien til de gamle bygninger fyldte."*

Der var modstand undervejs. Særligt omkring farvel til forsamlingshuset og placeringen af adgangsveje til det nye byggeri. *"Jeg blev på et tidspunkt beskyldt for at ville slå en mands børn ihjel på grund af en vejføring,"* fortæller Birgit. *"Sådan noget sætter sig. Men man må lige op i helikopteren og tænke – hvad handler det her egentlig om?"* Hun trækker på mange år som sygeplejerske og leder i psykiatrien, og hun ser sin faglige erfaringer med at rumme menneskers stærke reaktioner som noget, der har hjulpet til at navigere i den modstand, der opstod. Det kræver noget ikke at tage det personligt.

Håndplukkede kræfter fra byen

Da projektet for alvor skulle tegnes, samlede man en gruppe af mennesker i byen med de kompetencer, der skulle til: en arkitekt, bygningskonstruktører, landmænd, bankfolk, en erfaren køkkenleder og eksperter i ventilation og teknik. Kort sagt en samling af mennesker, der kunne tegne, bygge, regne og designe: *"Vi havde faktisk det hele i byen – vi skulle bare invitere dem,"* siger Per.

Finansiering: fælles løft og store fonde

Projektet har flere finansieringskilder. Både lokale bidrag, kanaliseret gennem DGI's fradragsordning, midler fra en lokal fond i den tidligere Brønderslev Hallund Sparekasse, EU's LAG-midler, borgerlån, som senere blev tilbagebetalt, og fondsstøtte. I løbet af én weekend blev der samlet omkring 1,5 million kroner ind lokalt. *"Det gjorde en enorm forskel, at folk selv investerede,"* siger Birgit. *"Det viste fonde og kommunen, at projektet var forankret og nødvendigt."* I dag står der et velfungerende samlingshus og menighedslokaler bygget sammen med idrætshal og idrætsforeningens faciliteter – stort set gældsfrit.

Et hus, der summer af liv

I dag er Samlingshuset et hus, der har aktivitet fra morgen til aften, og som rummer en lang række af byens behov. Alt fra morgensang arrangeret af menighedsrådet, begravelseskaffe, gymnastik, fodbold og andre idrætsaktiviteter, krolfholdet, sociale aktiviteter, arrangementer i hallen, som høstfesten med 900+ deltagere til et aktivt cafeteria drevet af frivillige og et motionscenter med adgang fra kl. 05.

I alt er der løbende 30-40 frivillige involveret i drift og vedligehold plus mange flere ved store arrangementer. Derudover har Samlingshuset en daglig leder. Det er lykkedes pga. samarbejdet med skolen, som bruger lokalerne i dagtimerne.

Men noget af det vigtigste er, at Samlingshuset også er hjem for arrangementer, der samler hele byen, som f.eks. "Ladies Night", hvor 130 kvinder mødes for at danse, hygge og spise. En "Mandeaften" er også under udvikling: *"der skal nok være ølsmagning,"* siger Per med et lille grin. Der er også vinsmagninger, der nu går ind i deres 28. sæson med 65-70 deltagere. Der er en eventgruppe, som planlægger og sikrer, at huset hele tiden udvikler sig. Og der sker fortsat udvikling også af husets udseende, som senest er ændret med et nyt indgangsparti og nye fællesområder, hvor man altid kan komme ind og møde andre.

Erfaringen samlet i en sætning

"Hvis jeg skal sige én ting," siger Birgit og Per som med én mund, *"så er det, at enighed i toppen betyder alt. Hvis formændene står sammen, kan man løfte selv store projekter. Uenighed kan vælte det hele. Men et fælles mål – det holder."*

VIL DU HØRE MERE OM SAMLINGSHUSET SAMT PERS OG BIRGITS ERFARINGER?

Kontakt **Samlingshuset** via e-mail: leder@samlingshus.dk / **Per Drustrup Larsen** via e-mail: drustrups@mail.dk / **Birgit Søndergaard Nielsen** via e-mail: birgit@drustrup.dk

Sammen om Skærbæk: Når en fragmenteret by finder fællesskabet

I Skærbæk i Tønder Kommune, en by med godt 3.500 borgere, har et nyt partnerskab set dagens lys. Under navnet Sammen om Skærbæk (eller 6780 Skærbæk) arbejder lokalrådet på at samle byens mange aktører på tværs af foreninger, institutioner og erhvervsliv. Målet er klart: Skærbæk skal blive én samlet by og ikke et sted præget af parallelle spor, silotænkning og hensyn til store aktører.

Et lokalråd væltes, og et nyt fællesskab opstår

De første samtaler om et stærkere fællesskab i Skærbæk begyndte allerede i februar. Lokalrådet ønskede en ny retning, og ved generalforsamlingen i januar valgte en gruppe borgere målrettet at skifte hele bestyrelsen ud. "Det gamle lokalråd havde sit eget projekt," fortæller Karin,

som er PRAXIS-facilitator i Tønder Kommune. "Der var ingen reel fælles retning, og flere aktører omkring lokalrådet oplevede, at samarbejdet var svært."

Det nye lokalråd gik til opgaven med et klart ønske om at skabe én samlet paraply for hele byen. Derfor kontaktede de kommunen og PRAXIS for at få hjælp til at forme et partnerskab, der kunne række ud til hele Skærbæk og ikke blot løse interne problemer.

En by fyldt med foreninger, men uden fælles fortælling

Skærbæk har et ekstremt højt frivilligt engagement og mange stærke foreninger. Alligevel var fortællingen i byen, at alle kæmpede: "Foreningerne oplevede sig som små,

udsatte og uden opbakning. Erhvervslivet efterspurgte klassisk byudvikling, og flere kunder og borgerne oplevede, at 'alt sker i Skærbæk Centret', fortæller Karin, som forklarer, at Skærbæk Centret er en stor offentlig-privat konstruktion med sport, kultur, turisme og café, som fylder meget i landskabet, og som andre aktører kan føle sig overskygget af: "Man var enten en del af centret eller alt det andet," fortæller Karin. "Der var ikke noget, der samlede byen." Fragmenteringen blev særligt tydelig, da en skole fik støtte til et nyt mødested fra Realdania. Dele af byen jublede, mens andre gav udtryk for at det var unødvendigt med endnu et mødested.

Partnerskabets mål: at skabe én samlet by

Lokalrådet var enig om opgave og mål: at få skabt en samlet by. Derfor vidste de også, at det krævede en ændring i fortællingen om Skærbæk. At få bragt foreninger, institutioner, erhverv og centeret sammen, så det, der allerede var, blev styrket, frem for at skulle opfindes forfra. Karin forklarer, at det at skabe en by med et stærkt fællesskab ikke afhænger af én bygning eller at opfinde noget nyt: "Det handlede ikke om nye aktiviteter. Det handlede om at få øje på hinanden – og på alt det, der faktisk sker."

Aktørmødet: 20 foreninger, begge skoler, en børnehave og erhvervsliv

En central aktivitet i projektet blev aktørmødet i oktober. Her deltog omkring 30 mennesker, der tilsammen repræsenterede 20 foreninger, begge folkeskoler, en børnehave, lokale virksomheder og repræsentanter fra Skærbæk Centret. Invitationen var tydelig:

"Man kan ikke komme og være stille. Dette er for alle, der vil Skærbæk," forklarer Karin. På mødet arbejdede deltagerne med historiefortællingen om Skærbæk, med hvad det vil sige at være fragmenteret, og hvordan ledelse på tværs kan se ud. Ligeledes brugte de tid på at fortælle deres egen og den fælles historie og identificere konkrete muligheder for samarbejde. "Da først samtalen kom i gang, forsvandt den store skillelinje, der ellers fyldte så meget i debatterne. Det viste sig, at vi havde meget mere til fælles, end vi troede," fortæller Karin.

En fælles handling

Et centralt greb i arbejdet blev at give aktørerne en helt konkret og forståelig fælles handling, nemlig at skabe en ny fælles hjemmeside for hele byen. Et sted, hvor alle foreninger, også dem uden egne digitale platforme, bliver

synlige. Det gjorde det lettere at forstå, hvad samarbejdet konkret kan give – og hvorfor det er værd at bruge tid på. Det var også denne handling, der fik de sidste foreninger til at tilmelde sig mødet.

Forskellige opfattelser af problemet

Selvom deltagerne delte oplevelsen af, at noget var galt, så var forklaringerne vidt forskellige: Nogle mente, at problemet var det svage lokalråd, andre pegede på centret, andre igen pegede på frivillig-preset, og nogle mente, at der manglede strategi og organisering. "Den fælles forståelse mangler stadig," siger Karin og tilføjer: "Men samtalen er i gang, og det er det vigtigste."

Rollen som facilitator: udefra-blikket var afgørende

En ting var tydelig fra starten. Nemlig at lokalrådet ikke kunne drive processen alene: "Uden en ekstern facilitator var det her aldrig sket," lyder erfaringen fra Karin. "Ellers var vi endt i ananas i egen juice og var gået i stå i gamle fortællinger."

Facilitatorens opgave blev at sikre, at der blev holdt fokus, og der skete fremdrift. Ligeledes at skabe rammer for nye samtaler og insistere på, at problemerne skulle ses udefra, så ingen faldt tilbage i de sædvanlige fortællinger og forklaringer. Ligeledes var en vigtig opgave for facilitatoren at sikre, at hvert møde producerer en konkret handling. Frivillige bliver hurtigt drænede og mættede af for meget snak, "men handling skaber motivation," fortæller Karin.

Næste skridt for partnerskabet i Skærbæk

I januar mødes aktørerne til endnu et fælles aktørmøde. Der er ambitioner om udvikling af byvandring, hvor aktørerne skal opleve byen sammen og at have en fælles refleksion over, hvordan man skaber fællesskab på tværs. Og så skal der selvfølgelig videreudvikles på 6780Skærbæk.dk som fælles platform. Men det helt centrale er alligevel et andet sted for Karin: "Det vigtigste, vi står med nu, er oplevelsen af, at det kan lade sig gøre. At vi faktisk kan gøre noget sammen, hvis vi holder fast i fortællingen om Skærbæk som én by." Karin slutter med at dele en opsummering af erfaringerne fra arbejdet med Skærbæk: "Fællesskab opstår ikke af sig selv. Det kræver ledelse og modet til at ændre fortællingen om, hvem man er som by."

**Støttegruppen for
Bevægelsespark Remisen i Gilleleje**

**Da politisk opbakning
blev nøglen til forandring**

I 2023 gik en lille gruppe frivillige i Gilleleje sammen om en klar mission: at skabe politisk opbakning og økonomisk grundlag for Bevægelsespark Remisen – et nyt udeområde for børn og unge i byen. I dag er projektet i fuld udvikling, kommunen har taget idéen til sig, og lokale børn og unge sidder med direkte ved bordet, når fremtidens bevægelsesområde tegnes.

En lille forening med et stort formål

Støttegruppen for Bevægelsespark Remisen har kun fire kerneaktive frivillige og 12 medlemmer, blandt dem Mia og Ingeborg, der så behovet helt tæt på. Som Mia fortæller: *"Jeg har tre børn og kan godt se, at Gilleleje mangler tilbud til dem. Lige præcis det der med de unge synes jeg er vigtigt."* Deres mål var fra start ambitiøst: at sikre politisk opbakning og fondsmidler til etableringen af Bevægelsespark Remisen. Den politiske opbakning er nu på plads. GAME (en pulje gennem Nordea-fonden) har allerede støttet med 1,7 mio., og foreningen står klar til næste fase, hvor der løbende skal søges nye midler til området, og til at støtte drift og aktiviteter for børn og unge.

Et udeareal uden liv

Remisen ligger centralt i Gilleleje, men området omkring bygningerne lå ubenyttet hen og gav et utrygt indtryk. Der var en lille skaterpark og et ungdomshus, og ingen målrettede udendørsaktiviteter. *"Der blev postet penge i at renovere bygningerne, men der manglede struktur og voksenstyring på udearealerne. De unge skulle selv styre tingene, og det fungerede bare ikke. Det gjorde stedet utrygt,"* fortæller Ingeborg. Samtidig var der et tydeligt potentiale. En god placering, fine bygninger – og et klart ønske fra børn og unge om, at "der kunne ske noget".

Jeg har tre børn og kan godt se, at Gilleleje mangler tilbud til dem. Lige præcis det der med de unge synes jeg er vigtigt."

Strategien: Start nedefra, og spring midten over

Foreningen valgte en strategi, der blev afgørende for projektets succes, som løb gennem tre faser:

1. Spørg de unge først

De gennemførte interviews og en brugerundersøgelse for at afdække behov og ønsker, og de undersøgte, hvorfor de unge ikke brugte området.

2. Gå derefter direkte til politikerne

I stedet for at starte i den kommunale administration gik gruppen direkte til byrådets relevante udvalg. De mødtes med alle partier for at undgå, at projektet blev et politisk kampkort. Det skabte bred politisk opbakning, før de mødte modstanden længere nede i systemet.

3. Inviter alle til ét stormøde

På anbefaling fra en udvalgsformand samlede de politikere, centerledere, skolefolk, ungdomsskolen, idrætsforeninger og andre interessenter til et fælles stormøde. Deltagelsen var høj, og mødet blev et gennembrud.

Relationer og roller

Foreningen har brugt utallige timer på møder og samtaler, som både har givet dem stærke relationer og en solid forankring. Med et fast blik på visionen har de arbejdet vedholdende med møder med politikere, dialog med lærere, klubber og idrætsforeninger. Møder med administrationen, samtaler med børn og unge, men også koordinering med fonde og eksterne samarbejdspartnere. Derudover har de også brugt tid på sparring med aktører, der havde lavet lignende projekter.

En vigtig del af at lykkes godt med relationsarbejdet er, at gruppen er godt sammensat, og de supplerede hinanden godt, med tydelige roller og ekspertisefelter. F.eks. Ingeborg med juridisk, strategisk og fondsansøgningsmæssig erfaring, Mia med dyb lokal forankring, viden om foreningsliv og stærke relationer og Gitte med journalistiske kompetencer og kommunikation. Kombinationen af mennesker og kompetencer gjorde det muligt både at drømme stort og eksekvere.

De unge sætter kursen

På et møde i Remisen sad pludselig 70 børn og unge og tegnede og drømte om fremtidens bevægelsespark. *"De fortalte om deres idéer og ønsker til området. Jeg kneb i mig selv i armen og var rigtig stolt,"* fortæller Ingeborg. Det blev et vigtigt vendepunkt, som viste to vigtige ting: at målgruppen var engageret og stedet rummede potentiale. ➔

På mødet deltog også en lokalpolitiker fra Hillerød, som havde gennemført et lignende projekt, som bidrog med brugbare erfaringer. Det gav også legitimitet og rygstød.

Udfordringer er noget, der skal håndteres

Foreningen taler ikke om udfordringer som problemer, men som noget, der kan arbejdes udenom. Gennem processen har de gjort sig vigtige erfaringer med, hvordan de skal tackle dem. En af de vigtigste erfaringer er at huske, at der altid findes en anden vej, hvis man støder på en mur. Ligeledes har de lært, at modstand ofte findes i "midten", hos mellemledere, der ser nye opgaver ankomme. Derfor har foreningen lært, at de altid skal sikre forankring og opbakning i top og bund; hos de unge, som er dem, der skal bruge og har ejerskab til stedet, og til politikerne, som både er politisk ansvarlige for dagsordenen, men også har den formelle beslutningsmagt. Hvis én af de to ikke er med, giver projektet ikke mening.

Hvordan går det på Remisen nu?

Kommunen har nu valgt at flytte både ungdomshus og ungdomsskole ned til Remisen og udvide projektets samlede ramme. GAME og Nordea-fonden er nu ombord til at drive de indledende brugerprocesser. Ligeledes er arkitekter, designere og byggefolk involveret i udviklingen, men det er også besluttet at integrere børn og unge i designprocesserne. Når der ligger et konkret oplæg, vil støtteforeningen igen søge flere fondsmidler for at sikre et ambitiøst resultat og ikke bare en minimumsløsning.

VIL DU HØRE MERE OM STØTTEGRUPPEN
FOR BEVÆGELSESPARK REMISEN OG MIAS
OG INGEBORGS ERFARINGER?

Kontakt PRAXIS og Democracy x, så formidler vi kontakt.
Skriv til Stine via: ssk@demx.dk

6 gode råd til andre foreninger

På baggrund af Støttegruppens arbejde står der tydelige erfaringer tilbage, som de gerne vil dele videre:

1. Start med brugerne

Det er deres behov, der skal bære projektet.

2. Gå direkte efter politisk opbakning

Uden bred politisk opbakning falder projekter af denne størrelse til jorden.

3. Undgå smalt politisk ejerskab

Bred opbakning på tværs af partier gør projektet levedygtigt – også efter valg.

4. Hold fast – også når der kommer modstand

Mød enhver mur som et signal om at finde en ny indgang.

5. Skab en arbejdsgruppe med komplementære kompetencer

Jura, lokalkendskab, kommunikation, foreningsforståelse – det hele spiller sammen.

6. Lad ildsjælene bære energien

Forandring sker, når nogen beslutter sig for ikke at give op.

Wonderland: fra faldefærdigt mejeri til levende kulturfællesskab på Lolland

Da en gruppe rollespilsentusiaster i 2020 fik mulighed for at købe et gammelt, nedslidt mejeri i Kettinge på Lolland, tog de chancen. I dag er stedet forvandlet til Wonderland, som er et spirende kulturcenter og hjemsted for foreningen Wonder Studios, hvor frivillige, børn og unge, familier og nørdede ildsjæle mødes om rollespil, værksteder og kreative aktiviteter.

Et fællesskab på tværs af landsdele

Foreningen tæller i dag 20-25 kernefrivillige, og til store arrangementer arbejder over 50 mennesker sammen om at få det hele til at spille. Deltagerkredsen er lige så mangfoldig: Borgere fra lokalområdet blander sig med rollespillere fra hele landet; fra Nordsjælland og København til Fyn og Nordjylland. Årligt deltager omkring 1.000 mennesker i foreningens aktiviteter, som tæller både familiedage, værkstedswerkshops og et stort rollespilsarrangement med omkring 200 deltagere. Derudover kører Wonderland et aktivt sommerprogram for børn og unge, hvor 30-40 børn ad gangen kommer forbi for at lege, bygge, spille og får en anderledes kultur- og fritidsoplevelse.

Fra lejet mejeri til ejerskab

Historien begynder tilbage i 2018, hvor gruppen for første gang afholdt et arrangement på det gamle Frejlev Mejeri. De havde gennem otte år flyttet deres store rollespilssetup rundt i landet og brugt op mod 50.000 kr. pr. arrangement på at leje lokationer. Pludselig stod de i et forladt mejeri, som havde potentiale til at kunne blive en fast base. I 2019 begyndte de at undersøge mulighederne for at købe bygningerne. Med støtte fra kommunen, Realdania og Lokale og Anlægsfonden lykkedes det. I 2020 overtog de nøglerne til noget, der mest af alt mindede om et ruinprojekt.

En base og et bjerg af arbejde

Da de flyttede ind, manglede der både vand, varme og strøm. Skorstenen havde et hul, hvor prisoverslaget for en reparation var en halv million. Kabler skulle trækkes, toiletter og bad etableres, og bygningerne trængte til massiv renovering. Alligevel passede mejeriets rå og halvt forfaldne udtryk perfekt til rollespilsuniverset, der foregår i en dystopisk verden efter en klimakatastrofe. For midt i alt det, som så uoverskueligt og omkostningstungt ud, så begyndte frivillige at indrette værksteder, etablere et køkken, mødelokaler, soverum og renovere en hytte. Det blev tydeligt, hvad en fast base kunne: *"Før havde vi ingenting. Nu kan vi åbne porten, tænde for strømmen og gå i gang,"* fortæller Joachim, der har været en af drivkræfterne i forvandlingen.

Tre aktiviteter bærer Wonderland

Der er tre kerneaktiviteter for Wonderland, som er afgørende for fællesskabet:

1. Rollespil som det centrale element i fællesskabet. Her er der store fantasyuniverser, avanceret scenografi og deltagere fra hele landet.

2. Værkstedsfællesskabet, hvor medlemmer samles om at bygge kostumer, motorcykler, rekvisitter, effekter og rollespilsudstyr. Workshops opstår løbende, drevet af frivillige.

3. Lasertag og sommeraktiviteter, hvor foreningen har udstyr til større lasertag-baner, men har valgt at fokusere på samarbejder med klubber og "Aktiv Sommer"-forløb, hvor børn og unge får nye oplevelser helt uden krav om medlemskab.

Men ud over kerneaktiviteterne, så handler Wonderland også om noget mere; nemlig at skabe noget for andre.

At skabe noget for andre

I starten handlede det mest om at få rollespillet op at stå. Men efterhånden dukkede en anden energi op: Deltagerne begyndte selv at drive aktiviteter, tage ansvar og bygge nye ting. Der opstod en naturlig fordeling af måder at deltage og være engageret på, hvor nogle er næsten dagligt på værkstedet, mens andre kun kommer til de store events. Nogle er sociale frivillige, og nogle tager ansvar for nye projekter. På den måde har de i foreningen lært at uddelegere og invitere nye kræfter ind. Mange kommer med én idé og ender med at blive en del af stedet.

Et kulturcenter i lokalområdet

Wonderland fungerer i dag som både kulturhus, værksted og lokalt mødested. Og sætter ringe i vandet i lokalsamfundet: Den lokale købmand leverer varer, og bageren giver brød til arrangementer. Der videndes med Markedshallen i Nykøbing om bl.a. puljer til gamle bygninger. Wonderland udlåner udstyr til både kirke, bylaug, Middelaldercenteret og naboforeninger: *"Vi har trailere, toiletvogn, varmekanoner – vi hjælper gerne. Tingene skal ikke stå stille. De skal arbejde i kulturlivet,"* fortæller Joachim.

Fundraising: at gå fra "vi prøver" til strategi

I Wonderland startede de med en række små ansøgninger hos Lokale og Anlægsfonden, Realdania, LAG og kommunen. Sidenhen er de blevet mere strategiske i deres tilgang til finansieringer. Ansøgninger planlægges et halvt →

år i forvejen og skal gennemarbejdes. Projekter skal vurderes i dybden, og der skal afklares, hvad der kræver håndværkere, og hvad frivillige skal lave. Frivillige skal ikke ende med at lave alt det hårde i et år ad gangen, snittet skal være, så de primært skal lave det sjove. Hos Wonderland ved de også, at det kræver noget at sikre større finansiering og store puljer. Derfor arbejder de aktivt med at dele deres ansøgninger med andre foreninger og forsøger at sparre bredt med andre aktører om, hvordan man klogt søger store puljer.

At passe godt på sine frivillige

En af de hårdeste erfaringer kom under renoveringen. Der var fuld energi de første weekender – pizza, øl og fællesskab. Men efter nogle måneder begyndte frivillighedstrætheden at sætte ind. Nogle blev irriterede, andre stoppede: *“Vi mistede folk, fordi projektet var for stort. Vi lærte, at man ikke kan male et helt hus selv i en frivilligforening,”* fortæller Joachim.

I dag hyrer de derfor håndværkere til det tunge, så processer også flytter sig hurtigere, og bruger frivilliges energi på aktiviteter, fællesskab og synlige resultater.

Når foreningen vokser, vokser kompleksiteten

Med store projekter og store puljebeløb følger nye krav: *“Mellemfinansiering var en kæmpe udfordring, og banken ville have privat sikkerhed, og regnskabet eksploderede med 2000 bilag, og der var samtidig krav fra fonde om dokumentation,”* fortæller Joachim.

Løsningen blev et samarbejde med Landsforeningen Bifrost, der tilbyder bogholderi, stordrift og professionel ekspertise. Og det giver ro: *“Det gør det nemt at gå til fonde og sige: Vores regnskab er i orden,”* siger Joachim. Foreningen arbejder nu på en bedre bankløsning gennem Arbejdernes Landsbank, der er kendt for at samarbejde med foreninger.

At skabe noget af ingenting giver stolthed

Det, der står tydeligst i fortællingen, er stoltheden over at have skabt et sted, der betyder noget: *“Vi tog noget, der bare var skrald, og gjorde det til et sted, hvor børn får lyse øjne og folk får fantastiske oplevelser,”* fortæller Joachim.

Her har Aktiv Sommer gjort indtryk. Når 30 børn møder op, hygger sig, leger, lærer – og kommer igen – giver det mening: *“Det her er noget, de husker. Og måske bliver de en dag selv aktive i kulturlivet,”* siger Joachim med stolthed i stemmen.

Erfaringen til andre foreninger

I Wonderland har de lært meget af deres proces, og de står klar med gode råd til andre foreninger: *“Spørg! Naboer, virksomheder, lokale butikker, fonde og kommunen. Rigtig mange vil gerne hjælpe – hvis bare de bliver spurgt rigtigt,”* siger Joachim.

Derudover er det også vigtigt at være generøs med sin viden, at dele den: *“Andre foreninger, nystartede grupper og lokale projekter kan komme langt med en delt ansøgning eller et godt råd.”* Dertil kommer det allerede nævnte råd med at bruge håndværkere, at forstå, at frivillighed er noget, der skal passes på, og at frivillige ikke skal slides op. De skal lave det sjove og det, der giver energi. Og så er det vigtigt at bruge og bidrage til lokalområdet: *“Gratis brød fra bageren, rabatter hos købmanden, lokale samarbejder – små ting gør en stor forskel,”* siger Joachim.

De næste drømme

Wonderland har masser af drømme og planer. De vil helt konkret gerne udvikle samarbejdet med Markedshallen. Derudover er der også en vigtig opgave i struktur og koordination. At skabe bedre struktur på værkstederne og få styr på lager og udstyr, og skabe bedre koordinering mellem projektgrupper. Renoveringen er også en forsat opgave, at renovere tagrender, facader og understøtte sikkerhed. Grundtonen under det hele er ønsket om bedre organisering på tværs, flydende samarbejde mellem alle, der bruger steder, og at styrke den fælles retning.

Spørg! Naboer, virksomheder, lokale butikker, fonde og kommunen. Rigtig mange vil gerne hjælpe – hvis bare de bliver spurgt rigtigt.

Åben Skolestue: nye traditioner, der løfter lokalsamfundet

Et fristed for både børn og voksne i fire små sogne

Otte lokale kvinder står sammen om at drive Åben Skolestue. Åben Skolestue er et mødested, hvor børn mødes til kreativitet om eftermiddagen, og voksne samles om aftenen uden program, krav eller forventninger. Ambitionen er enkel: at skabe nye traditioner og et stærkere fællesskab i Randrup, Ballum, Skast og Kolby.

Tovholdere: Katja og Tanja

Vi blev fremmede, da samlingsstederne forsvandt

Katja og Tanja, som er to af de otte kvinder og initiativtagere til Åben Skolestue, fortæller om, hvordan de naturlige mødesteder forsvandt, da både skolen og den lokale købmand lukkede: "Pludselig blev vi fremmede for hinanden. Vores børn blev spredt ud på fire-fem skoler, og vi voksne så ikke længere hinanden i hverdagen. Det hele smuldrede – og jeg tænkte: Der skal gøres noget nu, hvis det her stadig skal være et fedt sted at bo," fortæller Katja. Som tilflytter lagde Tanja særligt mærke til de oprindelige beboeres afsavn: "Jeg mødte folk, der sagde: 'Der bor jo ikke nogen her mere.' Men alle huse var beboede – folk kendte bare ikke de nye ansigter. Det gjorde behovet for et fællesskab helt tydeligt."

Behovet for et fælles mødested blev yderligere bekræftet, da Ballum Landsbyforening inviterede til borgermøde om en ny udviklingsplan for området. Her blev idéen om Åben Skolestue stemt helt i top.

Fra idé til handling

På borgermødet meldte otte kvinder sig straks til at skabe et samlingssted – både for børn og voksne. Katja fortæller, hvordan børnene hurtigt meldte ind med også at have et behov: *“Der stod bogstaveligt talt en flok børn bag os og hoppede for, at vi også skulle lave noget kreativt for dem. Så vi måtte gribe begge bolde: et mødested for voksne og et kreativt rum for børn.”*

Valget faldt på den gamle skolestue i Randerup, et rum med originale detaljer, men i stort forfald. Tanja fortæller, hvordan det betød noget at vælge et sted med historie og sjæl: *“Rummet hang i laser. Gardinerne var i stykker, væggene smuldrede. Men alt det gamle var der stadig – der var sjæl.”* Det betød også, at der skulle arbejdes. I løbet af to måneder med mange intensive arbejdsdage og to måneders renovering fik rummet nyt liv med pudsede og malede vægge, lysekroner, sofaer og varme farver.

Åben Skolestue – et sted for både børn og voksne

Stedet har sin egen døgnrytme, hvor børnene er omdrejningspunkt fra kl. 15-17, og de voksne er i centrum fra kl. 19-21.

I børnenes timer laves der kreative aktiviteter sammen med et frivilligt team – ofte pensionister, der skaber en næsten bedsteforældrelignende stemning: *“Vi har tre voksne til otte børn, så alle bliver set. De kommer glade ind ad døren, får kage eller vafler og hygger sig med at skabe noget,”* fortæller Katja.

Under de voksnes timer er der et åbent cafémiljø uden program, formål eller forpligtelser: *“Man kan komme og gå, som man vil. Nogle strikker, andre lægger puslespil, nogle snakker politik eller hører historier fra gamle dage. Det vigtigste er, at der ikke er et krav om at deltage i noget bestemt.”* fortæller Tanja.

For at alle kan deltage, roterer mødedagene hver tredje uge, så ingen udelukkes af faste fritidsaktiviteter.

Enkelthed og gennemsigtighed er vigtige nøgler til succes

Selve organiseringen er enkel og gennemsigtig med tydelige roller og ansvarsområder. Katja koordinerer børnedelen, og Tanja koordinerer voksendelen. Der er etableret forskellige frivilligteams, og alle aktiviteter planlægges i et sæsonskema. Derudover har Åben Skolestue et fælles Google Drev, som bruges til struktur, indkøb og kommunikation. Ansvar er fordelt på flere hænder, så opgaver går på skift: *“Vi har aftalt, at den, der har vagt, bare skal låse op, lave kaffe og tage en kage med. Når vi er fem om det, skal jeg kun bage hver femtende uge. Det gør det nemt.”* fortæller Tanja.

Samarbejdet med foreningen bag huset

For at få adgang til den gamle skolestue krævede det kontakt til bestyrelsen for forsamlingshuset og afsøgning af et muligt samarbejde her. *“Vi kom som to damplokomotiver og sagde: ‘Kan vi få lov at bygge et mødested her?’ De var skeptiske – forståeligt nok. Men vores engagement smittede,”* siger Katja. Foreningen gav grønt lys, og i dag har samarbejdet udviklet sig til gensidig tillid. Lokalet bruges nu også af FOF, der betaler husleje til forsamlingshuset, som fungerer som en helt ny indtægtskilde.

Nye relationer på tværs af sogne

Hvad har Åben Skolestue egentlig skabt? Er der kommet mere aktivitet og fællesskab? I høj grad, lyder det til. Ud over at være et stabilt mødested for børn og voksne fortæller Katja og Tanja også om nye relationer på tværs af sogne, øget aktivitet i forsamlingshuset, som også har sat gang i flere aktiviteter i området, og et frivilligfællesskab med stærke bånd.

Men gruppen drømmer om mere. Om at renovere endnu mere af huset, og de arbejder allerede på at rejse midler: *“Foreningen har givet os frit lejde til at restaurere resten af huset. Det er kæmpestort,”* siger Katja, der suppleres af Tanja: *“Vi har fået støtte fra flere fonde og 62 tilmeldinger til vores koncertforedrag. Og det frivillige hold er klar igen – vi har fået et særligt sammenhold.”*

FAKTA:

- **Hvor:** Husum, Brønshøj-Husum, København
- **Lokation:** Randerup, Tønder Kommune
- **Deltagere:** 6-12 børn og 16-20 voksne hver tredje uge
- **Startet:** September 2023

Hvad er PRAXIS?

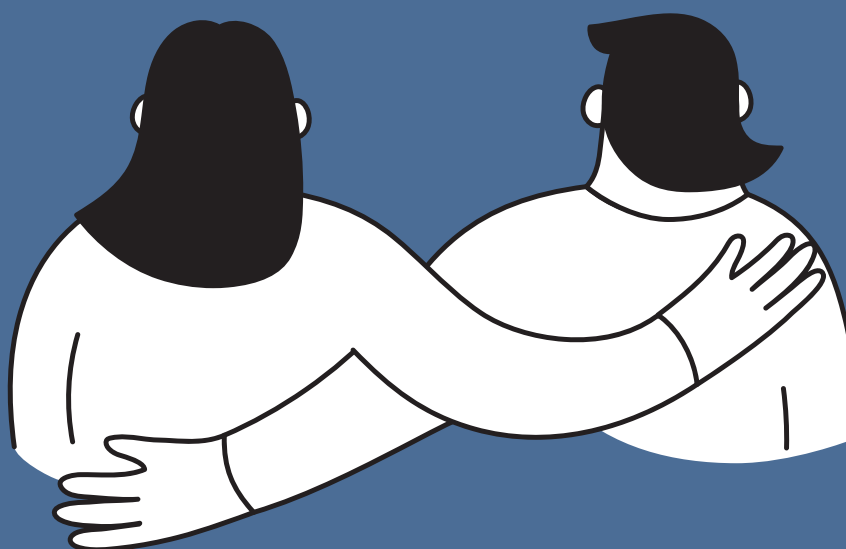
PRAXIS er et netværkstilbud fra TrygFonden for lokale foreninger

Foreningslivet i Danmark er stærkt, og der findes mange foreninger med ildsjæle, der alle bidrager til et stærkere lokalsamfund.

Men vi ved også, at det kan være hårdt arbejde at drive en forening. Måske har I problemer med at fastholde jeres frivillige, eller måske er I for få mennesker til at løfte for mange opgaver?

PRAXIS er et lokalt netværk for små og mellemstore foreninger og uformelle grupper, hvor vi mødes og deler erfaringer, muligheder og løsninger med hinanden. Du bliver klædt på til at få andre i din forening til at lykkes med deres arbejde. Dine kompetencer indenfor lederskab bliver styrket, bl.a. med fokus på ansvarsfordeling, relationsopbygning og godt teamsamarbejde.

Læs mere på www.praxisnetvaerk.dk

TrygFonden

PRAXIS

STYRK DIN FORENING

DEMOCRACY X TrygFonden